

Kedves Órák

Szépirodalmi, gazdasági és ismeretterjesztő képes hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VII. ker., Károly-körút 9. szám.
 Ide intézendők az előfizetések legcélszerűbben posta-
 utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak
 a regénymelléklettel együtt:
 Egész évre **12 korona.** Félévre **6 korona.**
 Negyedévre **3 korona.**

Nem tudom.

Öreg böles, mondd csak: *Mig mi a halottat,*
A szenvedőket telehintjük könnyel:
Az Isten, aki mindnyájunknak Atyja,
Miért nézi mindezt jéghideg közönyvel?
 — „Nem tudom!”

Talán azért, mert tudja jól az Isten,
Hogy nincs halál s örökké tart az élet?
Hogy más alakban támadunk fel újra,
Ha régi formánk széttört, semmivé lett?
 — „Nem tudom!”

Ismertem embert. Nem tett soha rosszat,
Nemes, nagy lelkén nem volt soha szennyfolt,
S csapások érték, hogy csaknem megörült!
Miért szenvedett így, hogyha büntetlen volt?
 — „Nem tudom!”

Ismertem embert. Maga volt a gazság,
De életét bőségben, vígan élte,
S fénylett rá folyvást a szerencse napja!
Ha hitvány volt, az Isten miért kimélte?
 — „Nem tudom!”

Vagy van talán igazság túl a földön?
Van angyal, végzést lángbetűkkel ír?
Van, aki lát, hall és ítéletet mond,
Különbet, jobbat, mint a földi bír?
 — „Nem tudom!”

A vénség elhal, sírbadöl. Helyén van.
Korhadt, kiélt. De jó uram, felelj meg
E bús kérdésre: Mért hal meg a bájos,
Friss, édes jószág: mért hal meg a gyermek?
 — „Nem tudom!”

Egy eb döge s halott Napoleon közt
Nincsen különbség? ... Úgy pusztul el éppen
A fényes lángész, mint a buta állat,
Mely sárban turkál teljes életében?
 — „Nem tudom!”

Hát életünknek nincs más célja, mint az,
Hogy porrá váljunk, temetői rögge?
Legyek módjára röpködünk a fényben,
Pár évig — aztán rothadjunk örökké?
 — „Nem tudom!”

Biztos, hogy végül megfagy az egész föld!
Ha mindezt tudja és előre látja:
Mért küzd, mért épít, mért tanul az ember?
Felelj meg erre, bölcsesség barátja?
 — „Nem tudom!”

Ó, szép, öreg böles! Mielőtt kilobbansz,
S hulládon férgenek milliói rágnak:
Mondd: érdemes volt a világra jönnöd?
Mondd: van-e célja az egész világnak?
 — „Nem tudom!”

Ábrányi Emil.

REGÉNY.
(2. közlemény.)

ÁLDATLAN ÉVEK.

Írta: Rudnyánszky Gyula.

Belenyugodott tehát sorsába s nagy csendességben tette föl fejére a menyecske-fejkötőt. Majd lesz része a multságban később, ezzel vigasztalódott, — A minthogy ki is jutott neki bőven a vig életből. Mert Miska Bálint, a derék földbirtokos csupa szív, jó ember volt, bolondulásig szerette a feleségét s a kedvéért mindent megtett, amit kívánt. Aztán ő maga sem született olvasós barátnak, mulatós természetű ember volt, aki nagy munka idején röstelkedés nélkül odaállt a nap-szamosai közé szőlőt kapálni, kötözni, nyesni, de a névnapokat, búcsúkat és szüreteket nagy dáridókkal ünnepelte s szerette a muzsikát, a jó bort s megesett, hogy az asztal tetején járta el a kállai kettőt.

A menyecskének tehát pompás sora volt az ura mellett, bőven kiadhatta a megígért tánczokat a deli legényeknek, ha kedve tartotta, meg is szerethette, Miska Bálint még a szemével sem hunyorított ellene.

Mikor meg fiuk született, Bálinttal madarat lehetett volna fogatni, olyan jókedvű, olyan lágyszívű volt mindig.

A gyerek, a kis Gyuri, egészséges, okos, szép fiu volt, apjának drága kincse, szemefénye.

Szép feleség, kedves gyermek, borban bő áldás, — nem csoda, hogy Miska Bálint a kiskirályyal sem cserélt volna.

Vigan éltek bizony Miskáék és boldogan.

Az asszony szerette ugyan a cifrát, selyem, bársony, szalag, csipke ragyogott rajta s a vendégeire úgy tudott mosolyogni, hogy a bor sem ejtette a férfiakat tüzelőbb mámorba, mint a hiú, cziczomás Miska Bálintné parázs tekintete.

De a gazda nem érezte kárát, sem a költséges öltözködésnek, sem a kaczér játéknak.

Bora minden esztentőben bőven termett, jövedelme annyi volt, hogy akármilyen vigan éltek, vendégeskedtek, azért még félre is tudott tenni egy kis megtakarított pénzt. Ami pedig az asszonyt illeti, nem fájt miatta a feje. Asszony, hát asszony; szereti, ha ajnározzák, nem elégszik meg az ura szeretetével, mindig jólesik a szépségének, ha egy kicsit mások is legyezgetik.

Hanem ez még nem bűn. Bálint ur maga nevetett legjobban, mikor a felesége elcsavarta a vendégei fejét. Hadd ficzkándozzék, mint a másodfű csikó; majd ha unokákat ringat a karján, ránczos képpel, ősz hajjal, ráér az olvasót pergetni.

Nem is voltak az egész hegyen olyan zajos szürettek sehol, mint Miska Bálintnál.

Óhosszá még az urak is sűrűn kijártak a szék- városból s mikor már a rigó más szőlőkben zavartalanul böngészhetette a tőkén felejtett billenget, Miskáék-nál még javában sirt a hegedű, böngött a böngő, esengett a czimbalom és folyt a virágos búcsúzkodás:

— A viszontlátásig! A jövő szüretkor!

II.

A lovasiak eleinte a markukba nevettek, mikor messziről jött emberek azt kezdték ujságotni, hogy a szőlőnek valami halálos betegsége támadt. Apró, láthatatlan féreg szállja meg a gyökerét és kipusztítja.

A levele megsárgul, lefonnyad, a venyigéje elaszik, száradni kezd, egy pár évig még terem egy-két silány fürtöt, puskába való serétet, azután annak is vége, az Isten csodálatos remek növényét, a tűzbort termő vesszőt ki kell irtani, le kell bunkózni, el kell még a nyomát is égetni.

Már ugyan miféle beszéd ez? — dűnnyögték a régi bocskoros urak.

A Kallók, Csontosok, Örsiek, Csucsaiak, Dereglyések, Kadarkák, Sikérek, Karvalyok, Miskák, Kajászok összedugták a fejüket és nevetgéltek és csúfolódtak.

Persze, hogy elpusztul a szőlő, a melyik vén. Örökké a venyige sem élhet. Arravaló az uj ültetés, hogy pótolja a régit. Aztán meg a földet sem lehet ám teljesen Isten kegyelmére bizni. Művelni, forgatni, tisztogatni, trágyázni kell a talajt és nemesíteni, dönteni, ojtani, takarni a vesszőt. Ugy kell a szőlővel bánni, mint a hímes tojással, mint az elkényeztetett gyermekkel. Nemcsak inni tudják ők a bort, hanem termelni is. Ős időktől fogva tanult mesterségük. Oda se a bajnak.

Jöttek aztán vész hírek egyre sűrűbben. Ménesi bor nincs többé! Visontait, egrit nem lehet már inni! Villány, Ruszt, Neszmély, Badacsony, Arad és a többi bortermő vidék mind-mind kétségbeesetten védekezik, sőt beleütött a veszedelem már a tokaji hegyaljába is.

No de hiszen lehet, ha már úgy éppen van! Csak hogy az mind más talaj. Lovas azonban nem félhet. Mert hol van még egy ilyen szőlőtermő hegy a világon? Itt csupa vörös vasas agyag a föld, csupa kiégett vulkán kő, merő tűz és erő, itt még a világ elpusztulásának napján is szüret lesz!

Igy beszéltek a lovasi hegybirtokosok és szüreteltek tovább vigan.

Egyszer azonban Miska Bálint halálsápadtan rohant be a biróhoz. Ott ültek éppen Darázs Illés uramnál a tanácsbeliek, a szőlőbirtokosok.

— Itt a veszedelem! — szólt Miska hörgő hangon.

— Mia? Tűz van? Vagy a Malmos-patak öntött ki? — riadtak föl a gazdák.

Miska szó nélkül egy tőkét tett le a birói asztalra.

— Ehol az egyiptomi csapás, ni! Künn voltam a hegyen. Itt járt a kormány kiküldöttje, valami nagyságos Peresztegi Tivadar ur, azt mondja, hogy ő fillokszéra-biztos. Aztán megvizsgálta a Sikér János szőlőjét.

(Folytatjuk.)

Holttestek a határban.

Irtta: Rákosi Viktor (Sipulusz).

(Vége.)

— De csak nem dühöng a városban?

— Bizony ebben a hónapban már ötvennégy nemes állatot elpusztítottunk. (Bóbits uram a kutyákat és disznókat is beleértette.)

— Aki csillaga van! Hát miért nem szólt hamarább?

— Azt hittem, hogy ami a katona urak alul elhull, azt fizeti a császári kincstár.

— Üres az most fenéig. Elhadakoztuk hét esztendő alatt.

Barbics úr ezalatt a rácz Miatyánkot elmondta vagy tizszer, s végre teljesen felöltözve, kilépett a tornácra.

— Hol az a dög?

— Itt busul szegény a földön.

Az ezredes úr körülnézte, s azzal rámondta a szentenciát:

— Bizony ezen már csak a golyó segít.

Azzal fogta a legnagyobbik pisztolyát, s a fülibe lőtt a szegény párának. Az még egyszer fölemelte a fejét, álnok gazdájára tekintett, s aztán elnyújtzkodott. Vége volt.

A pisztolylövésre a tiszték meztelen karddal rohantak ki az udvarra. Az ezredes tüstént riadót fuvattott, s egy óra alatt az ezred hadi rendben állt a nagypiaczon.

— No, bíró uram. A mi habos nyavalya egy hét alatt az ezredben előfordul, annak a költségét rábőcsüljük Czegléd városára.

— Szívesen fizetjük, — gondolá Bóbits uram, de nem mondta ki.

— Fordulj — indulj! — hangzott a kommandó, s a rácz vitézek mérgesen elesőtettek a városból. Ketten nevettek utánuk: a holdvilág, meg Bóbits uram; a többiek rettentően bámultak a váratlan távozáson. De Bóbits uram a tiltot egyelőre megtartotta magának. A holdvilágról se hallottam, hogy kifecsegte volna.

Erre a távozásra következett az a mély, boldog álmom, melyet történetünk elején Czegléd városa aludt.

Nem is vette észre senki azt a lovaslegényt, aki hajnalhasadtakor Nagy-Körös felől megeresztett kötéfkével vágatott a néptelen város felé. Egyenesen Bóbits uram portájának tartott, ott lepattant a remegő paripáról s megkopogtatta az ablakot.

— Bíró uram, nagy jó uram, baj van!

— Mi az? Ki kopog? — riadt föl Bóbits Gergely, aki hamarjában azt hitte, hogy tán a ráczok gyűnnek vissza.

— Milus Mihály meg Tóth János uraimék marháit a ráczok a tanyáról elhajtották.

— Hát aztán? Hogy én hajtsam vissza?

— Nem a'. Ez csak a bevezetés. Nagyobb baj is van annál. A Tatártemetés meg a Nyulfülü-halom közt hét visszamaradt ráczot agyonverték.

Erre már Bóbits Gergely érdemesnek tartotta kiszállni az ágyból. De még kocsiba is fogatott, fölverte álmából Vágó András esküdt urat és kihajtatott a határba.

Jött is már vele szembe a pandurhadnagy száz kemény legénnyel, a kik is a bírót meg az esküdtet tüstént megkötözték. Ezzel akarták jelképezni, hogy azok most vádlottak.

Jó világos reggel lett, mire a Tatártemetésre értek. Ott feküdt bizony a hét ráczpandur megölve a harmatos fűben, véres fejjel, elkékült ábrázattal. Nyilván a tanyákon próbáltak rabolni, s úgy verődtek agyon.

(Nem hiába irtam, verődtek: amikor nincs senki, aki agyonverte.)

Tudta jól Barbics is, aki éktelen káromkodások közt érkezett meg a Nagy-Körös alatt hirtelen vert táborból, hogy itt hiábavaló minden inkvizíció, ögyilkost nem fog kapni. Azért is oda vágta a bírónak ezt a szentenciát:

— Czegléd városa pedig fizet négyezer forintokat, vérdíj fejében. Azonfelül fel fog égettetni.

— Miért, kegyelmes gyenyeralis úr? — kérdé egykedvűen a bíró.

— Én nem vagyok most kegyelmes gyenyeralis, hanem vagyok rácz pandurok harambasája. Ha pedig tudni akarja kigyelmed, hogy miért, hát tudja meg, hogy amely város területén a holttestek találatnak, az felelős a gyilkosságért.

— Éppen azt nézem, kegyelmes gyenyeralis úr, hogy ez a hely, ahol katonáid halva fekszenek, nagykörsi határ, az is volt mindig. Így tehátan kérem a vezér urat, venné le rólunk köteleinket, mert ártatlanul szenvedünk.

Nosza futottak a vérszomju hadnagyok Nagy-Körösre, s délre kihozták Beretvás István bíró uramat, Halász és Farkas esküdtekkkel. A kint maradtak addig a Gógán-csárdában megfalatozának.

A két bíró illő tisztességtudással üdvözlé egymást, s aztán Barbics Beretvás elébe terjeszté a dolgot.

— Mi légyen a köze Nagy-Körös bírájának ehez a dologhoz, mikor a czeglédi bíró itt van? — kérdé Beretvás higgadtan, — ez a hely az ő határához tartozik.

— Ugyan, Beretvás uram! — felelt Bóbits Gergely, — nem a mult héten ígértünk kigyelmeteknek ötven forintokat ezért a területért, melyen van a Sós-kató, Sashalom, Kappanhalom, Tatártemetés, Gógán-csárda, Nyölfülü- és Szökehalom. Ha a mienk volna, nem ígértünk volna érte semmit.

— Ötven forintot, ekkora területért! Éppen ez bizonyítja, hogy a kigyelmeteké, s csak a békeség kedvéért ajánlották azt a potomságot.

— Hát miért verték ki a mult héten munkásainkat ebből a határból? Mert a magukénak tartják.

— Hát kentek mért vették munkába ezt a határt? Mert magukénak tartják.

— Bíró uramiék! Ezt a kérdést végezzék el maguk közt, — szólt közbe Barbics, — egy hetet adok neki. Ha addig el nem intézik, mind a két város fizeti a vérdíjat. A fölégetést is átváltoztatjuk kétezer forintokra.

Ezzel fölszedette a halottakat, mindegyiknek a hült helyére jelnek egy czöveket veretett, őrt állított melléje, s visszavágatott Nagy-Körösre, hová még aznap egész hadával bekvártélyozta magát.

A czeglédi bíró pedig magához hívatta Matkó Balázst és Buzgán Mátét, a város két legfurfangosabb emberét és sokáig tanácskozott hatszem közt. Aztán, a tanácsbeliek nagy bámulatára, mindegyiknek vett egy-egy cifra, feketével kivarrt szürt és pántlikáskalapot, aminőt akkor a kecskemétiak viseltek. A czeglédi viseletet pedig letétette velük.

— Ezzel Matkó és Buzgán eltűntek a városból. Senkise tudta, hogy hova lettek. Talán a bíró; de hát azért bíró ő, hogy többet tudjon, mint a többiek.

Harmadnapra hire jött, hogy a nagykőrösiek elismerték magukénak a veszedelmes határt.

Negyednapra hire jött, hogy ki is fizették a 4000 + 2000 összesen 6000 forintokat vérdíj fejében; sirt az egész város, de kifizette.

Ötödnapra hire jött, hogy a ráczok már alább vonultak Nagy-Kőrösről.

Hatodnapra aztán megkerültek Matkó és Buzgán, azzal a hirrel, hogy a fél Nagy-Kőrös ásóval, kapával, kint van a drágán megfizetett határban, s városi hajduk vezetése alatt, össze vissza túrja a földet. Kérdezték a czeglédiek a két furfangos embert, hogy mit csinálnak, miért teszik ezt?

— A ráczokat temetik, — mondák ők, s nagyokat nevettek egymás szeme közé.

Bóbits Gergely uram is kiment megnézni a sokadalmat.



Ne félj tőle!

— Csak nem kincset keresnek? — kérde Beretvás.

Ez nagyot nézett az ő szomszéd kollegájára.

Egy hétig folyt a serény turkálás. Ekkor hire jött, hogy a nagykőrösi nép Beretvást agyon akarja verni. Mivelhogy ő volt az, aki rábirta őket, hogy csak vállalják el a veszedelmes földet, ott vannak elásva Attila kincsei. Azt mondják, hogy Beretvással két kecskeméti ember hitette el a dolgot. Annyi azonban tény, hogy Beretvás nem Kecskemét, hanem Czegléd felé rázta az ökleit.

Hosszu évek mulva, mikor a lakosság elszaporodott, a nagykőrösiek látták, hogy Beretvásnak igaza volt: kincset ért nekik az a föld. Meg is támadták őket a czeglédiek újra, követelvén tőlük a földet. Valami negyven esztendőig pöröltek, s akkor végkép Nagy-Kőrösé lett a vitás határ, melyet azóta Rácztemetésnek hívnak.

... Éme kis történetem igaz alapjai le vannak rakva Czegléd város levéltárában. Ahol az okiratok megtagadták közreműködésüket, ott kénytelen voltam fantáziám szolgálatkészebb munkásaihoz fordulni.



Büro-figurák.

V.

A szivtelen.

Kisebb javadalmazású tisztviselő volt, de nem látszott rajta, oly bőven költekezett. Tehette, mert szülői szép örökséget hagytak neki, egyetlen gyermeküknek.

Azért szórhatta a pénzt, míg azon vette észre magát, hogy elúszott az örökség is gázsijával, hitelével, és mindennel együtt az adósság tengerében.

Mint ilyenkor manapság sok-sok fiatal ember teszi: mentőkez után nyult, egy gömbölyű kis kezecke után, hogy rendezhesse viszonyait a — felesége.

Nem csalódott. Az áldott kis kéz csodálatos pénzügyi operációt végzett rövid pár év alatt. Minden rendben is lett volna, ha köszönet fejében a hivatalnok ur föl nem keresi legénykori partásait, füstös bormérés sűrű ködbe burkolt külön asztalánál.

Hiába tett ezért szemrehányást neki a sokat tűrő, sokat elnéző, nélkülöző asszonyka, ő haladt tovább a könnyelmű emberek lejtőjén. Kérés, sirás sem lagyította meg a szivét. Nem volt ez neki, hát hogy lehetett volna puhítani, érzést önteni bele, nemessé gyúrni.

Egoista volt, mint minden szivtelen ember. Nem volt rajta semmi dicséretes, ha csak az nem, hogy halála esetére, biztosította nemcsak a felesége nyugdíját, hanem a három gyermek nevelési pótlékát is. De ez meg nem az ő érdeme. Más érdeme pedig nincsen.

Nem is akart azt szerezni. Még akkor sem, mikor a szomorú kis fészekbe a betegség is bevonult.

A kis mamának átvirrasztott gyötrelmes éjszakák által barázdált arca fölragyog, mikor az orvos kimondja, hogy a beteg gyermek átesett a krízisen, meg van mentve; de azért imbolyog, mint viharkorbácsolta, megviselt gyöngye törzs, mely nem tud ellenállni az erős viharnek, a megpróbáltatásnak.

A férj részvét nélkül nézi küzködését és most sem szólal meg a szive, hogy otthon tartsa, megküzdve a megszokással.

Az asszony zokogva teszi össze kezét, úgy rimánkodik:

— Maradj! Légy segítségemre a virrasztásban, ápolásban!

Zordonan felel a férj:

— A férfi pénzt keres, de nem gyermekápoló. Várnak, mennem kell!

Az éjjeli mécs világa kísértetiesen lobog, a fal óra rémesen üti el a kilenczet, tizet, tizenegyet. A szegény asszony már nem tud járni sem, anélkül, hogy meg ne támaszkodjék, de erőlködik, pontosan beadja az orvosságot kis betegének.

A gyermek elalszik. Ő rajta pedig szédülés vesz erőt, örületesen forognak a bútorok, szeme szinte káprázik bele, majd egészen elgyengül látóképessége és úgy érzi, hogy ő is forog szédületesen.

Az óra tizenkettőt üt. Ezt már nem hallja, mert megtántorodva eszméletlenül esik össze.

A kis beteg erre fölriad.

— Hol vagy, anyuska? Te is itt hagytál? — sir föl szivetrázóan.



Ámor, a osábitó.

Az alélt nőt ez magához téríti. Belekapaszkodik az ágyba; nagynehezen fölemelkedik, hogy csókolhassa, lecsillapíthassa ijedt gyermekét.

— Ne sirj, babuskám, mert anyád megszomorítod.

A gyermek elhallgat és anyja kezét fogva, édesdeden elalszik. A kimerült nőnek is lecsukódnak szemei.

Nem hallja, hogy az ajtó lassan nyílik és azon férje, esik inkább, mint lép be. Valami frivol kuplét dúdol, de észreveszi magát és szájára üt.

— Hallgass, te lump! Ne zavard őket! Alszanak. Aludj, babám, aludjál! Ugyis tudod, hogy mikor jövök haza. Hivatalos pontossággal egy órákor, hivatalos éjszakám kezdetekor. Feküdjünk hát le! Aludjunk mi is oly édesen, mint a familia. Mégis azt akarta, hogy itthon maradjak! Ugyan miért? Nézni, hogy ők alszának és boszankodni azon, hogy én nem tudok a csirkékkel együtt elaludni.

Az ágyhoz tántorgott, hogy lefeküdjék. Szeme homályos, feje borgőzös volt, és nincs szék ágyánál, melyre levetkőzhessen.

Oda kell vinni neki egyet. Fölveszi a széket és amint megindul vele, megbotlik úgy, hogy kiejti azt kezéből.

A zörejre az alvók fölriadnak és ő, hogy kiméltlenségét leplezze, elrejtőzik.

A gyermek félösen, lázasan susog:

— Anyuskám az ég szétnyílt mennydörgés között és engem valaki oda hívott... Ne engedj, én itt akarok maradni melletted, mert te szeretsz csak, kivüled nincs senkim.

Az anya csókolja, becézgeti.

— Itt maradsz, kis jószágom... Nem hívott senki sem, csak álmodtad... Ne félj, a jó Isten megsegíti a jó gyermekeket és mindenkit, ki hozzá fordul.

Ijedten nézett szét ő is, kereste a zörej okozóját és ijedtségében szinte önkénytelenül rebegte:

„Kis kacsoíd összetéve szépen,
Imádkozzál, én édes gyermekem!”

A gyermek imádkozott:

— Jó Istenkém, gyógyíts meg engem, vigasztaljad meg anyuskát és add nekünk apuska szeretetét.

Az elrejtőzött férfit megkapták az utolsó szavak, lelkiösmerete megszólalt; beszélt a gyermekkel szívéhez és ez most megdobogott előbb fájóan, aztán pedig édes vágytól hevülve, — vágytól a szeretet után. Amit szemrehányás, kérés, női könyök évek során nem tudtak életre támasztani, azt fölébreszteite az ártatlan gyermeknek öntudatlanul ajkára jött, imába foglalt óhaja.

A szívtelen ember szemébe köny szökött. Kijózanodva ettől, odasurrant az ágyhoz, hol nem átkozták őt, hanem imádkoztak érte.

Letérdelt és a megtört asszony kezét csókolva, remegő hangon mondta:

— Imádkozzunk, kedveseim, imádkozzunk a szeretetért, a boldogságért, mely most költözött be hozzánk! Ha te megbocsátsz nekem, hú feleség, önfeláldozó anya!

Zokogva dült keblére a sokat szenvedett nő.

Zokogása volt a megbocsátás, — egy szebb, reményteljesebb élet hajnalhasadásának örömkönyeibe olvadva.

Szigeti J. József.



A pillangó és bogarász.

Irta: **Beksics Gusztávné.**

Szegény Bereghy Sándor híres bogarász volt. Lepke- és bogárgyűjteménye igazán gazdag volt a legkülönbözőbb példányokban. Nem kimélte Bereghy Sándor hosszú lábait, hogy utána fut-hasson egy-egy tarka pillének, vagy szitakötőnek. Gyakran bele-bele is zuhant egy-egy mocsárba, ha a kis lepke ingerkedett vele, s ilyenkor a porcellánnadrág a hóri-horgas lábakon pocsolya-szint kapott.

Plehdoboza és lepkefogója örökké kezében volt kirándulá-sainál, mint más embernél az esernyő. Kalapja belseje tele volt szurkálva hosszú gombostűkkel s úgy nézett ki belülről, mint egy homoru sündisznó.

Valóságos szenvedélylyel űzte a téhelyröpüek elleni vadá-szatot. Pedig ezen bogárgyilkolási mánia daczára Bereghy Sándor a legszelidebb óriás volt, kit valaha láttam. Óriási mellkasából ritkán jött ki haragos hang, inkább falrengető kacaj a legkisebb semmiségre is.

A nagy természet szépségei iránt sok utazásaiban is csak annyiban volt fogékony, hogy mily eredménnyel gyűjtött boga-rakat.

A legszebb almát, körtét nem ette meg addig, míg ki nem kutatta belsejéből az ott tanyázó kukacot. Analizálta a gyümöl-esőt, mint a boncztanár a bonczasztalon az emberi testet. Semmi költészet iránt nem volt fogékony, az egész szép világból a fé-reg érdekelte léghobban, az a féreg, mely átalakul kukaczból pil-lévé s mely arra van hivatva, hogy mindent megemészsen.

Bereghy addig járt zöld hálójával vadászatra, míg ő ke-rült egy aranyhaju lepkeforma kis leány hálójába.

Egyik nyaralóban ott lakott e szőke leány szülőivel, s csaknem halálra riadt, midőn egy izben, amint sétált, a fejére huztak egy hosszú pálczán lógó hálósapkát. Bereghy ugyanis egy lepkét üldözvén, a kert kerítését átlépte s egy bokor fölött, hol a lepke átmenekült, lecsapni készült reá, de a helyett a szőke kis leány fejére huzta a hálót.

Éles sikoltás jelezte Bereghynek, hogy nem azt találta el, mire vágyott, hanem nagy meglepetésére szebb angyalfejet látott a zöld hálóban, mint a legszebb pillangóé.

Bocsánatot kérve bontotta le a beszorult, aranyszinhaju leány fejéről a nagy pillangófogót és a leány sikoltására odasiető szülőknak bemutatatta magát. Bereghynek megbocsátottak, hiszen majdnem áhitattal szemlélte a kis leánykát, sőt megengedték neki, hogy ha megint arra jár, kedvére vadászhasék a virágos kertben pilléi után.

S Bereghy élt az engedelemmel, sőt visszaélt vele, mert pár hó alatt megkérte a kis leányka kezét. Az alig 17 éves Edithnek nagyobb ellentétet férj gyanánt alig képzelhetett valaki, mint Bereghy Sándort.

Edith piczi termetű volt, szőke, gyöngye vig, kaczagó teremtés, míg Bereghy Sándor öles, fekete óriás.

Edith tánczra termett kis lábai és hajlékony alakjával, míg Bereghy Sándor nagy talpai a hegymászásra voltak alkotva; s dicsekedve is említé Bereghy, hogy a Rigire gyalog ment föl, egy a mohrózsát és Edelweisst pusztító féreg kutatására.

Bereghy a kis Edith szülői szemében nagyon jó parthie volt. Tanár, komoly ember. Erős, egészséges bornemisza, kinek egyedüli szenvedélye bogarászat. S ez a jó férfi tulajdonság, mert az asszonytól soha el nem tántorítja. Harmincznég éves kora is ajánlat volt a szülők szemében, mert legalább Edithnek okos tanácsokkal szolgálhat majd, s mint már tapasztalt ember, jó vezetője leend.

Edithnek is tetszett, mert eddig gyámság alatt volt szülői-nél, holott a kis furfangos látta, hogy ezt a nagy óriást ő fogja vezethetni. Edithnek éppen az ellenkező színben tetszett meg Bereghy, mint a szülőknek. Ő e nagytermetű emberben meg-látta a nagy bambát.

Az esküvőn meglepetve látták a vendégek, de különösen Bereghy barátjai, hogy az óriás sir, mig a kisasszony nevet.

A meghatottság csak a bogarászon volt látható, mintha félve fogadná a házassági szerencsét.

Bereghy Sándor alig két hónapos házasember volt és már egészen bent ült a kis felesége papucsaiiban. Ez a nagy óriás ki nem látszott a felesége szőtte hálóból, melyben akarat nélküli bábként hagyta magát ide-oda vezetetni, lóbáltatni.

Nem is bogarászott már, ha csak a felesége álmát zavaró elkésett életű, ősz legyeket nem fogdosta le a szép szőke aranyosról.

Remegve csókolta meg a kis asszonykát, félt, hogy eltörik. — S az asszony karmolta, esipte, mint egy kis cicza, hogy csak arra ingerelje: fegyverezze le erejével.

De ez a nagy erő tehetetlenné vált, mihelyt Edithre nézett. — Oh, te nagy baba! — kacagta Edith.

— Oh, te legszebb lepkéje a nagy természetnek! Aranyos pillangóm! — susogta mély hangján Sándor.

Eljött a tél. S Edith megunt a Sándor ur magyarázatait a nagy tarka lepkegyűjteményről. Addig kunyorált, mig rávette nagy babáját, hogy őt koresolyázzni taníttassa. Eltörik a lábát Edith! Hiszen oly vékony, finom a bokád! Lásd én athleta természetemmel soha sem mentem a jégre, nem mertem.

— Nem is neked való az, vén medvém! te!

— De Edithkém, a jégre pillangó sem megy, pedig szárnya van! . . .

— Igen, mert télen nincs pillangó! alszik!

— Aludjál te is keblemen inkább, édes aranyos pillém!

Te bizony még spirituszba tennél, gombostűre tűznél, skatulyába zárnál, hogy ugy buvárkodhassál fölöttem. Nem lenne rá kedve? Mi? Szóval a nagy óriás beiratkozott a koresolya-egyletbe, de csak mint garde de dame! S a kis tarkán öltözött piczi Edith aranyos hajával egyszerre feltűnést keltett.

A júnesse doréé tagjai megmonoklizták. Figyelemmel kísérték első, zsöngé kíséreteit a jégen.

„Arany fáczán“-nak nevezték el. Olyan is volt, mint egy kis arany fáczán, amint tipegett-topogott gögösen kis gyakorlatlan lábain.

Csakhamar körülrajongták. Előbb leánykának tartva őt, távolból bámulták, mert a leány mindig tiszteletet kelt, vagyis félelmet a legnagyobb rouéban is.

De ha félünk is egy rózsabimbót leszakítani engedelem nélkül, hogy megbírságnak érte, nem riadunk vissza a már letépett rózsácskát elhalászni a barátunk vagy ismerősünk gomblyukából. Ha nagyon tetszik, még el is kérjük. — Ez történt Edithtel is.

A fiatal urak meglátván Edithet, a figyelemmel néző férjnek leolvastván arczáról a nagy bizalmat, vak szerelmet s főleg a papucs alatti meghódolást, — bemutatták magukat neki, s elkérték a kis rózsát tőle, azaz az arany fáczánt, pár órára koresolyázzni.

S a nagy bogarász, ki a nagyurakat, mágnásokat mindig oly ritka valami pillangónak tartotta, hogy a demokrata emberek hálóiiban soha nem foghatók meg, — elámult azon a nagy buzgóságon, hogyan igyekeznek az ő társaságát fölkeresni. kedvében járni s nejét ügyetlen koresolyázásban: gyámolítani.

Elhitették azok vele, hogy azért kísérik haza a kis feleségét, mert tudják, hogy Bereghynek otthon remek bogár- és pillangó-gyűjteménye van.

Az amatőrök jöttek a szaktudóshoz.

S Bereghy a felesége udvarlót meg is ajándékozta egy-egy ritka példánnyal a pillangók közül. Ugy, hogy az asszony gárdéja a „fiuk“ közt, arról volt ismeretes, hogy kabátján rózsá felett egy-egy pillangót viselt.

S mikor a kis menyecske koresolyázott egy-egy ily lepke-dekorációs urfival, Sándor a meghatottság kifejezésével arczán fordult egy-egy barátjához e szavakkal:

— S mondja meg nekem valaki, hogy gögösek a mi uraink! Hát ki vagyok én? Nagy ur?! Nem, egy szegény tanár, bogarász, tudós, s az én kis feleségem sem mágnásnő! S ime, mily udvariasak, finomak hozzá ez urak! Nem! nem igaz, hogy nincs egyenlőség Magyarországon!

S a jó, őszinte barátok megmosolyogták e nagy gyermeket, nem világosították föl, nehogy szerencsétlenné tegyék.

A koresolyázás alatti ismeretségei Edithnek báli rendezők is lévén, addig kérték Sándort, mig ráállott farsangolni is.

A bogarász itt is nagy kacsalábain a nézők között állott egy-egy előkelő ur karján, ki mulattatta, lefoglalta, ha Edith aranyos lepkemódra tánczolt, mulatott, vagy hosszasabban el-eltűnt a buffetbe udvarlóival.

S mikor a bálból hajnalban hazakerült fáradtan, halványan, a kis Edith, a jól bepezsgőztetett Sándor gondosan takargatta köpenyében.

— Elfáradt szárnyu pillangóm! te, megárt neked a sok röpködés! — suttagá kis füleibe.

S az asszony mosolygott.

De egyszerre csak elkezdett Edith köhögni, sápadozni, fogyni.

S hiába volt a házi orvos minden gondossága, hiába Sándornak minden tekintetben páratlan ápolása; megjelent a kérlelhetetlen féreg, mely a halottaságyon birodalmába veszi a legszebb testet is.

Átalakult a pillangó. Meghalt, hogy táplálja a kukaczkokat. — Leirhatatlan kin vett erőt Sándor lelkén.

Borzasztó volt fájalmában. S ismerőseinek — uraknak szegény embereknek — gúnyos mosolya megszünt, midőn a kis szárnyain elégett pillangóasszony temetésén megjelentek.

Szegény bogarász! Egyszerre vesztette el ifju feleségét és kedvét a lepke vadászathoz.

Csak egyet nem utált meg, a kik tulajdonképen tönkretették boldogságát: az urfiakat.

Legnagyobb gyászban is disputálni kész barátaival, hogy védje a „jó társaság“ erköleseit.

És szegény Bereghynek hiába ajánlanak, hiába keresnek ezek a barátai feleséget, mert ő siratja az ő aranyos, „hüségese“ pillangóját. A bolondot nem vetik, mégis terem . . .



Lulus beteg.

*Lulus alszik . . . Csitt, se szó,
Se sírás, fenzokogó
Ne zavarja az álmat;
Szórjatok szét virágot!*

*Tavaszzilat lengje át
Azt a kis beteg-szobát,
S ha felébred, mondjátok:
Hogy nyílnak a virágok!*

*Az erdő megint dalos,
Hogy a mező illatos,
Szálló lepke rátéved:
Mondjátok, ha felébred.*

*Meglássátok, az arczán
Rózsá nyílik, tulipán,
A szemében égi fény;
Ő tudja csak mért, — meg én.*

V. Farkas József.



SZAZADVÉGI FÉRJ.

(Regény egy kötetben.)

Irta: V. GAÁL KAROLIN.

I.

Ifju szivek.

Ki ne ismerte volna az előkelő Vashalmi családot, és gazdagságát?

De azt is tudták róluk, hogy mennyire büszkék régi hirneves őseikre, s azoknak méltó utódaik vágytak lenni mindenben.

Bár Vashalmi Menyhért ur magas állásából pár év előtt kilépett, de tevékeny szelleme nem nyugodott, titokban működött mindenütt, ahol szükségesnek látta pénz- vagy szellemi segélyét.

Neje, a valódi arisztokratahölgy, nem ismert soha semmiféle gondot, küzdelmet. Nem is volt érzelő, sem szenvedélyes, inkább rideg volt az egész nő, mintegy magas szirt, melyet megközelíteni nem lehet.

Férjéhez csupán érdektelenségek ment egykor. Arra fektetett tulsúlyt, hogy férjhezmenetel által inkább nyerjen, mint veszítsen: mert az ő családfája több magas urakat, hölgyeket, köztük néhány mágnást is mutatott fel.

Ez előkelő házaspár három gyermeke közül csupán egyet nevelhetett fel, mert kettő elhalt.

Ennek következtében Emil urfit elkényeztették, s minden óhaját teljesítették, bölcsőjétől kezdve egészen addig, mikor már csinos bajusz és takaros szakáll bizonyítja szülői előtt, hogy Emil fiok valódi férfikort, huszonötödik évét érte el.

Iskolákat végzett, művelt, és igen deli alaku, szemrevaló fiatal ember volt.

Birt mindazon képességgel, melyet családi neve, vagyonosságuk és a mai kor megkövetelhet egy előkelő ifju embertől.

Lovagolt, fogatot hajtott, vadászott, vivni tudott. Tanult bölcsészetet, mert a tudás különösen szenvedélye volt.

Ha kellett táncban páratlanul ügyes tudott lenni. A biciklizést is megtanulta divatból, de nem kedvelte e sport nemét.

A szó teljes értelmében rosszul lett, ha unokahugait biciklizni látta. Pedig valamint korecsolyázásban, úgy a biciklizéskor lovagjukul kellett lennie a mama akaratából.

Emil atyja mindig engedékenyebb volt fiukhoz, mint a mama.

Sokszor igen nehéz volt Emilnek, a büszke nő igényeihez alkalmazkodni.

Nem adott semmit Emil a régi családi hirnévre, nem dicsekedett azoknak fényes multjával, kincses váraikkal, elnézegette ugyan arczképeiket, de nevetett rajtuk, mily gögösen meresztgetik szemeiket az élökre, mintha félistenek, istennők lettek volna.

— Kedvesim, — így gondolta magában Emil, — mi haszna voltatok oly kevélyek, míg éltetek, bizony épp úgy kihültetek, mint a szalmakunyhók szegényei, midőn elmúltatok e földről...

De efféle gondolatait szülői előtt nem merészelt volna nyilvánítani.

Atyjával némileg még csak lehetett a mai kor szellemében beszélni, de ő méltósága, a mama, megkimérendő volt mindenkor a szív-, vagy fejtörés okozásától...

Emil kényszerült kétféle szerepet vinni, egyiket szülőivel szemben, másikat a házonkívül barátai között.

Tudott szalonnias, de tudott vig fiu is lenni, ahogy kívántatott.

Alapjában azonban igen szolid, elegáns ifju volt, tudott és akart is gondolkozó fő lenni.

Tanárai mindig becsülték, és kitüntették.

Hanem, bár nem volt elzárkózott természetű, mégis rejtegetett egy kedves titkot szive belsejében, melyről senkisémm tudott semmit.

Ez öt év óta táplált és olthatlan szerelmi érzése volt, egy szép kedves leány iránt, kit még a növeldei intézetben tanult ösmerni, mikor két unokahugát Elzát, és Teruskát kellett minden táncztanulásra elkísérni, hol a két leányka tanult, s ő tőlük járt a legelőkelőbb nevelőintézetbe.

Elza és Teruska példányképei voltak az arisztokrata ifju hölgyeknek. Bécsiek voltak különben, de Emil anyja nagynénikéjük lévén nála voltak, s töle adattak Ágostai Szeréna asszony jeles intézetébe már több év óta.

A táncztanulások alkalmával bár Emil már java tánczos volt, de kis hugai kedvéért belevegyült a tanulók társaságába rendesen.

A táncztanuló fiatal lányok közt igen feltűnt neki egy bájos barna leányka, pompás alakja és szépsége miatt.

Elhívta tánczba, és társalgott vele.

Óhajtottam tudni, van-e szelleme e szép külsejű leánykának?

Igen meglepte e tekintetben, mert Szeredi Edith képzett, olvasott, értelmes leányka volt, miután korán elárvult, s nagynénje, a növeldei intézet tulajdonosa, és igazgatónője magához vette, és mindenben képesítette.

Zongorázott, festett, francia és német nyelven beszélt, a legszebb női munkában ügyes volt.

Szóval művelt leányt ösmert fel benne Emil és csakugyan annyira megtetszett neki, hogy ő lett ábrándjainak világa, és eszményének megvalósulása.

Emil nem kérdezte soha senkitől, hogy van-e vagyona Edithnek?

Azt tudta már, hogy a nagynénje vette magához szülőinek halála után.

Látta, hogy bájos és szép, tapasztalta, hogy művelt, okos ez elég volt neki.

Az első szerelem nem gondol a jövőre, mert a jelen annyi örömet, gyönyört nyújt, hogy komolykodásra még nem jut ideje az ifjunak.

Mikor tánczban együtt lépkedtek, kéz a kézben, szem a szemben, ki gondolna akkor a távol jövőbe?...

Üdv rejlik egy mosolyban, egész életboldogság egy rövidke szóban; sőt amit a szemek kifejeznek, több mint a szó, és egy mosoly.

A szerelem földi mennyország, de úgy válhatik pokollá is...

Emil szive mind jobban eltelt e szerelmi érzélemmel, minél többször látta a leánykát.

Csak hogy e találkozást mindig egyik év telétől a másik téliidény beálltáig szünetelt, csupán a tánczestélyek vagy hangversenyek alkalmával láthatták viszont egymást, nyáron át Emil a birtokukon volt anyjával, vagy valamely rokonoknál, s barátainál vidéken.

Edith is volt párszor a nagynénjével egy két rövid utazáson, de mikor ismét látták egymást, Emil szive telve lett a leányka iránt újra felébredt szerelémmel.

Igy mikor Edith tizenhét, Emil huszonnégyéves lett, komolyabbá váltak mindketten, mikor találkoztak.

Emil most már tudni vágyta: érezé-e Edith olyan forró szerelmet ő iránta, mint az övé?...

Meg fogná-e várni azt a két évet, mely után atyja kiadja vagyoni részét, és akkor nősülni fog.

Kit venne pedig mást, mint Edithet élettársnőjéül?

Kit öt év óta szeret, s ezentul is szeretni fog.

Ezeket könnyű volt elgondolni, de hogyan kezdjen beszélni Edithtel minderről?...

Hátha már valami fiatal ember jobban érdekli Edithet, kivel többször volt alkalma összejöhetni.

Felbátorítá tehát magát, levelet irt imádottjának, és a legközelebbi találkozáskor, mely a növelde majálisán történt, titkon kezébe adta Edithnek.

Csak annyit mondott neki, epedő tekintettel kísérve szavait, kérek őszinte választ!...

Edith kimondhatlan boldog volt, ő levelet irt neki! Ez minden reményét fölülmulta.

Erre gondolni sohasem merészelt volna.

Mi lesz ebben a levélben, gondolá, s köteles vagyok-e Szeréna nagynéninek megmutatni, s kikérni véleményét?!

Nem lehet azt állítani, hogy olyan szép leánynak, mint amilyen Edith volt, ne mondtak volna szépet egyszer s máskor a férfiak.

Mert az intézetben olykor nagy ebéd volt, melyre a növelde tanárai meg voltak hívva.

Volt köztük fiatal, nőtlen egyén is.

Ezeknek nagyon is kellemes látvány volt az igazgató nő szép leányrokona.

Csak hogy ezek az urak már tudomással bírtak afelől, hogy Edithnek semmi hozománya sem lesz.

Szülei nem voltak vagyonosak.

Arról sem volt szó, hogy Agostai Szeréna asszony az intézet igazgatónője, gazdag volna, hogy tőle várna még csak egy kelengyét is rokonhugocskája.

Igy nem is lehetett Edithnek ahhoz reménye, hogy kérők jelentkezzenek: s férjhezmenne valamikor; tudott már annyit a világjárásáról, hogy manapság a leány otthon vénülhet, kinek pénze nincs.

Hanem azért a tanár urak örömet csevegtek Edithtel, szépeket is mondtak neki, amint már felnőtt leányt látták maguk előtt.

Agostainé körülbelül ötven éves volt, kedélyessége által sok jóbarátra tett szert.

Páratlanul tudta vezetni intézetét s jól értett a tanításhoz, a leányok szívét megnyitotta a hazaszeregetnek, lelkesítve őket minden szépre, jóra.

A történelmet, magyar nyelvtant szenvedélyesen tanítá nekik.

Zongorából adott oktatásai hamar előhaladást eszközöltek tanítványainál.

A szülők nem hiába fizettek ő nála.

De a tantermeken kívül, kedélyes, világias nő tudott lenni.

Szivarozott az urakkal és kártyázott.

E miatt titkon sok ellensége lett az asszonyok között, kiknek férje az Agostainé társaságát kellemesnek találta.

Edith azonban a vacsorák utáni társalgó, körben, s a kártyaasztalnál nem volt jelen.

Nénje ezt nem akarta, de Edith nem is ohajtottotta azt.

(Folytatjuk.)

IGY... IGEN!

Benezur Irénke napernyőjének kettétörött a nyele. Ez még nem világraszóló esemény.

Báró Viraágh Jenőnek apró szilánkokra törött a monoklija.

Még ez sem világraszóló esemény.

De, hogy a napernyő nyele és a monokli egy ugyanazon perczen zúzódott rokkantakká és hogy a szép világos fehér napernyő éppen akkor a szép, alig tizenhétéves Benezur Irénkének a kezében, a monokli pedig akkor éppen a fess bárónak a szemén diszjelgett: no, erről már érdemes szót ejteni, mert így kibúvik a szeg a zsákból, hogy nem a monokli törte el az ernyőt, hanem bizony a szép Benezur Irénke nagy fehervirágos napernyője találta a báró szeméhez suhintani, éppenséggel a monokli irányában.

Napernyőt lehet kapni újat, monoklit is ezrivel, mégis adott volna a snájdig báró Viraágh Béla vagy ezer ilyen napernyőt ráadásul kétezer olyan monoklit, csak ezt a kettőt épségben tudná ma is.

Mert hát tetszik tudni: látták, ketten is látták az eltörés katasztrófáját.

Ennek a négy látó szemnek a nézése jobban égette a bárót, mint az a néhány véres apró seb, melyet az eltörött üveg szilánkjai barázdáltak az arczára.

Egy verés, melyért nem lehet verekedni. Sebesülés, melyért szégyelnie kell magát.

De miért is kapta?

Amint a nagy úton találkozott Irénkével, aki egy barátnőjétől jött haza, hát oda szegődött mellé — kíséretül.

Olyan aranyos, cukros baba volt akkor ez a lingő-lengő, félig kipattant bimbó

Olyan bódító volt az ében hajfürtök illata, hogy a biztos sikerekhez szokott báró kissé belészédült.

— Tudja-e Irénke, hogy maga ennivaló aranyos kis jószág?

— Nem tud okosabbat mondani?

— Tudja Irénke, ha magát így látom, elhagy az okosság és csak a szívem bizsereg.

— De báró...

— Tudja, én magát szeretném hüüm... hüüm... izé... úgy szeretném szeretni.

A rózsaszínre pirult arcocskák felett tágranyiltan fénylenek az azurkék, nagy szemek.

A báró bátorításnak veszi a csendet.

— Hát tudja, maga édes, maga kedves. Én igen gazdag vagyok, aztán hüüm... hüüm... izé... nem is kellene arról senkinek sem tudni.

A gazella-alak büszkén kiegyenesedik. Villámként hatotta át a sejtelem ártatlan lelkét, és elkezd szaladni.

— Megálljon! Kis vadmacska! Adjon alkalmat, adjon találkát, hogy...

... és Irénke adott egy hatalmas ütést az ernyő nyelével a monoklira; azután rohant, amint picziny lábai bírták, haza. Otthon mint sebzett liliom, hullott édesanyjának nyakára, és azur szeméből a zokogás elegy zivatar zsilipjei öntötték a könnyáradatot.

A megrémült anyja alig tudta lecsillapítani, és szaggatott szavaiból ugyancsak nehéz volt kihámozni az eseményeket.

— Bizony szemtelen volt a báró. Megverted, jól tetted. De te is hibás vagy, angyalkám. A te hibád, hogy szép vagy, hogy tizenhétéves vagy. Tudod-e, mi az ilyen kellemetlenségeknek a legbiztosabb ellenmérge? Nem tudod? Megmondom. Menj férjhez. Igen,

te megértél már a férjhezmenésre. Ha egy védő férj van oldaladnál, nem lesznek vakmerőkké az aszfalt-betyárok.

Egy olyan gyámoltalan öreg asszony, mint én, hogy védjen meg téged? Mert édes magzatom, jó eszköz ez a napernyővel megverés, de az apád kis vagyonkát hagyott reád és bizony nem győzném neked a sok ernyőket belőle venni. Sok kellene ebből, sok bizony az ilyen pofácskához, mint az én édes rozmaring-virágomé.

Férjhez kell menned. Jó az Isten, — éppen itt járt egy kérő éretted.

A „kérő” szóra egyszerre elhagyta a sirást Irénke. Nagyot bámult szülőjére, azután kis kacsoival végig-simitotta magát és örömmel vette észre, most először, hogy ő már igazán nagylány, akiért csakugyan bekopoghat már kérő.

— Hozzámegyek anyácskám az első kérőhöz, csakhogy ilyen csútság ne essék többé rajtam!

Hozzá is ment. Gazdag bankár volt a kérője ma, ez a gazdag bankár lett a férje két hónap múlva.

Benczur Irénkéből Moldoványi Péterné lett. A szegényből dúsgazdag lett. Kell ennél több?

Megtanult lovagolni és pompás paripákat tartott. Futtatásokra elutazott Európa minden nagyobb turfjára. Ékszereivel lefőzte a vérbeli mágnások feleségeit. Ruháit

Egyszer azonban villám csapott alá a derült égből. Mikor sétalovaglásából hazajöve, férje dolgozószobájába lépett, mintha kissé túlsápadtnak találta volna Moldoványi urat.

— Hazahozták férjecsém, az ékszereket? Megláttam a kirakatban, 120.000 korona az egész. — Fog pukkadozni az öreg báró Viraághné. Alkudozik rá már két hete. Én elcsiptem az orra elől. Ugy-e jól tettem? De hol vannak? Nem hozták még?

— Hozták, de én visszaküldöttem.

— Talán nem tetszettek neked?

— Meg sem néztem.

— Akkor...

— Eh! Nem akartam és nem akarok tolvaj lenni!

— Nem értelek?

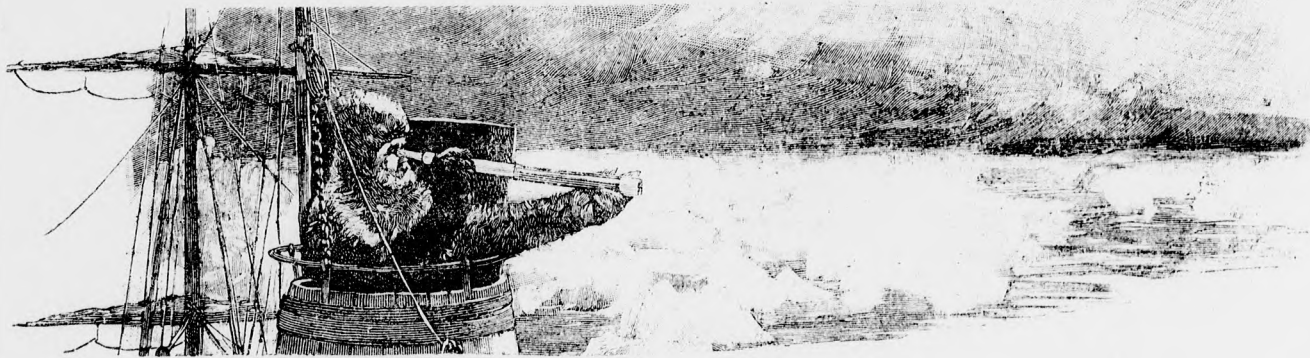
— Egy óra múlva megérted.

— Alaposan megértette. Egy óra múlva férje vérrel borított, élettelen hulla volt. Föbelötte magát. Végredelele egy levélborítékra ráfért.

„Tönkre mentem. Kastély, lovak, papírok, minden a másé. Bocsáss meg, hogy nyomorban hagytalak.

Péter.”

Szomorú temetés volt ez. Előbb temették az öngyilkost, azután hangos dobszóval a kastélyt, istállót,



A Jeges-tengeren.

Párisból kapta. Hat nő- és négy férficseléd leste parancsait, remeken épült kastélyában.

Férje biztatta a költésre.

— Látod, asszonykám, én szerzem az ezreket és behozom az egyik ablakon, a te dolgoz: kiszórni belőle sokat, minél többet a másik ablakon. Vakuljon a nép az irigységtől. A te pazarlásod nyomán keletkező irigység az én üzletemnek alaptökéje, melegágya: ez a bizalom.

Mig látják, hogy te szórod az ezreket, addig hiszik, hogy milliók maradnak és rám bizzák vakon vagyonukat. Látod, így vagy te az én üzlettársam.

A szép asszonynak jólesett a fényűzés. Hogy lenézte most a monoklis (azóta ujat vett) báró Viraághot, ha mellette sötét ménjén ellovagolt. Milyen jólesett neki gúnyosan lenézni azt, ki előtte akkor gazdagságát vételárul hánytorgatta.

Még a jótékonyág gyakorlásában is reklamszerű nagyozolást üzött. Egy szegény családot kiválasztott és ennek havonta 5000 koronát vitt személyesen és végignézte, hogy osztja szét az alamizsnákat a város összes szegényei között.

A Pénz Ő felsége alaposan megváltoztatta a régi Irénkét.

Teljes is volt boldogsága.

butorokat. Elvittek mindent. Csak egy picziny házikóban hagyták a szép özvegyet. Ez nem volt fölvéve a hagyatéki leltárba. Ez nem kellett senkinek.

Dehogy nem! A fess, monoklis Viraágh báró bizony újra ott settenkedett a szép asszony körül, de nem tudott bejutni a kis házikóba, sem benézni a lefüggönyözött ablakokon. Még csak egy levelet sem tudott hozzá csempészni.

Hogy mit akart, miért settenkedett újra a báró? Olyan édes, jóleső érzés ülte meg énjét. Volt abban valami kis adag a reményből a jövőre és a boszúból a multért.

Az eltörött ernyőnyelet ma is a zsebében hordja és egy darabkáját a monoklinak aranyba foglalva hordja óralánczán.

Talán ezek vonzzák az özvegyhez. A kitartás a legbiztosabb megvesztegetője az eredménynek.

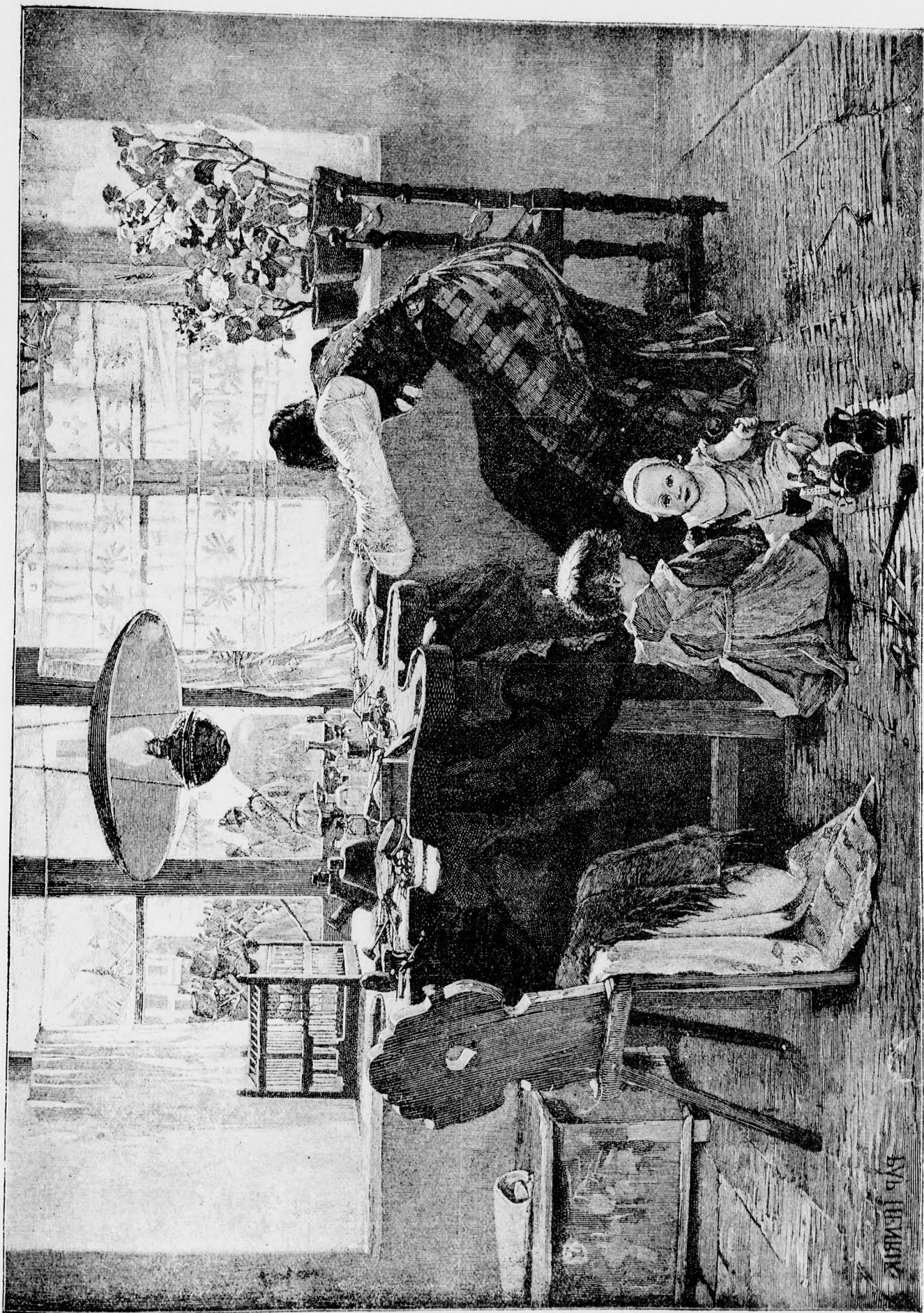
Végre egy esti sétájában elcsipte az özvegy remetét, amint a bankár özvegyét a nép elnevezte.

— Miért leskelődik reám? Ha nem tiszteli bennem a nőt, tisztelje legalább bánatomat.

— Asszonyom! Egy mentségem van. Nem tudom elviselni nélkülöző helyzetének tudatát.

— Megint pénzt hánytorgatja elém?

— Nos, igen.



Megy apátok háboruba!

— És mi jögezimen?
 — Mert szeretem.
 — Asszony vagyok, és nem a négy év előtti tapasztalatlan leány. Ma meg tudom különböztetni a szeretetet a vágytól.

— De...
 — Semmi „de“. Befejeztük.
 Sétájukban azon szegény asszony háza elé értek, kinek havonta 5000 koronát adott jótékonykezélni. Bizarr ötlete támadt.

— Báró úr! Ön másodszor ajánl nekem pénzt. Nos, mennyi van véletlenül önnél?
 Viraágh túlboldogan nyújtja át erszényét.

— A pénz olvasva jó — mond mosolyogva az özvegy. — Lássuk: 10.000 korona. Szép összeg. Átengedi?

— Boldoggá tesz veled, ha elfogadja.
 — Akkor jöjjön velem ama kis sarokházba.
 A báró, a meghallgatás édes reményében, siet követni a szép özvegyet. Lám, mégis czélt ért. Az a ház biztosan lakatlan.

Dehogyan volt lakatlan. Egy féltucat gyerek és egy rongyos asszony rohant feléjük.



Eszkimó-család.

— A jó asszony jön! A jó asszony pénzt hoz! sikolták kórusban.

Moldoványiné a 10.000 koronát átadja a szegény asszonynak:

— Én nem tudok adni, de ez az úr igen. Ő adja ezt a szegényeknek...

Távozóban a báró dühösen szolt:

— Asszonyom! Másodszor vert rajtam végig. Ez a megszegyenyítés jobban fáj az elsőnél.

— Hát oly szégyennek tartja, szegényeken segíteni? — és ezzel faképnél hagyta a fölsült bárót.

Letelt a gyászév. A szép özvegy remete nyitott ablakán át beözönlik a kora tavasz ózondús, éltető levegője.

Amde a levegő nem szokott láthatólag repülni, sem koppanni, mikor leesik, már pedig ami e perczen az ablakon át beröpült, az nagyot koppant, mikor a kézimunkájából fölrezzent özvegy lábához ütődött.

Nagyobb kavicsra göngyölytett levél volt. Furcsa postakezelés az ilyen.

„Szép remete!

Nem léha kalandvágó, de igaz szerelem beszél belőlem. Fölajánlom szívemet, nevemet. Legyen feleségem. Esedezem, ne szégyenítsen meg harmadszor is.

Viraágh.

A szép özvegy szemébe könyvek tolultak. Kissé gondolkozni akart, de az a bolondos kis hústömeg a füzőn belül úgy elkezdett dobogni, hogy minden gondolatát elkergette.

Kinézett az ablakon. A báró ott ólálkodott, és összetett kezekkel esedezte a választ.

A szép özvegy kezében remegett a toll. Pedig csak két szót irt, és ugyanazon kavicsra göngyölyve dobta ki a választ.

A báró mohón kapott a kavics után, és dobogó szívvel olvasta:

— „Igy... igen!“

Csillag Máté.



Első humoreszkem.

Irta: Tompa László.

Bizony kissé különös dolog, hogy valaki, aki drámairónak készül, humoreszkírásra vetemedjék. Mert tudtára adom mindenkinek, kit érdekel, hogy ifjabb éveimben erősen föltett szándékom volt, hogy a drámairói pályára lépek. Tagjaimban nagy erőt éreztem a drámairásra, de azt bölesen elgondoltam, hogy nem lesz czélszerű egyenesen valami nagy 5 felvonásos drámát írni, hanem jó lesz, ha előgyakorlatul drámai tárgyu elbeszélésekkel és más effélékkel próbálkozom meg. Irtam is nyakra-főre a középkorba (még annak is az első felébe) illő fantasztikus történeteket. E történetek hősei rendszeren az egymást híven szerető fiatal ember és leány voltak, kik szülőik minden tiltakozása és a számos szerelmök elé gördülő akadály daczára állhatatosan egymáséi akartak lenni, azonban a gonoszlelkű emberek egész ármádiára megnövé csapatát majd a kápolnát rombolta le, hol a szerelmes pár titokban egybekelni akart, majd a papot, ki őket összeadni volt hivatva, gyilkolta meg. Elhiszik ugy-e, hogy Lear király átkozódásai, szívet faesaró őrző beszéde, Hamlet, vagy Bánk bán tépelődő, Romeo epedő szavai mind kismiskák

azokhoz a nagy szavakhoz képest, melyekkel én hőszöm és hősnőm „lelki állapotát“ festettem? Gondoskodtam tömeges gyilkosságról és öngyilkosságról is, melyek, azt hittem, keserű könyvet fognak fakasztani minden érző kebelben. Ez azonban nem egészen így történt.

Egyik elbeszélésemet: „Az ég igazságos“ címűt (mindenkinek ily sokatigérő czime volt, pl. „Ember küzdj és bizva bizzál!“, „Az állhatatosság megnyeri jutalmát!“ stb.), melyet valamennyinél sikerültebbnek tartottam, és amelyet „drámai vázlat“-nak neveztem, nyugodt önérzettel küldöttem be valamelyik lap szerkesztőségének. Ebben is két hű szerelmes gyötrelmeit beszéltem el, kik a leány dolyfős apjának szigorú tiltakozása miatt nem egyesülhetnek. Az elbeszélés közepéig végeztem valamennyi mellékszemélylyel, kik részint saját, részint más keze által multak ki. Csak a szerelmesek voltak még életben, meg a felfuvalkodott, kegyetlen apa, ki kész gyermekét inkább halottnak tudni, sem hogy hőszöm felesége legyen. Föl is bérel egy orgyilkost, ki csakugyan kioltja a nemeslelkű szerelmes pár életét. De a gonosz apa is meglakol; ugyanis mivel nem akarja az orgyilkos által követelt tetemes pénzösszeget kifizetni, az természetesen őt is leszúrja. A gyilkost elfogják és szintén a másvilágra költöztetik, s így az elbeszélés is, mivel személyei közül már senki sincs életben, kénytelen befejeződni.

Egyik barátom, kinek művemet megmutattam és felolvastam, számtalan kifogást tett ellene, de én azokat csak irigységnek tulajdonítottam. Többek között neki a befejezés sem tetszett.

— Miféle megoldás az, — mondá —, hogy az elbeszélés végén mindenki meghal, hogy a gonosz apa is, az ártatlan, hü szerelmesek is egyforma szomorú véget érnek? Hol maradt a költői igazságszolgáltatás?

Én erre lenézőleg mosolyogva, így feleltem:

— Fiam, neked kevés érzéked van a költői szépségek iránt. Tudd meg, hogy ez a leghelyesebb megoldás; ez a sok gyilkosság éppen a magasabb költői igazságszolgáltatás czéljából történik, mert ez a hőst és hősnőt a mennybe, a gonosz apát pedig a pokolba juttatja, s így a jó megkapja jutalmát, a gonosz pedig büntetését. Beláthatod tehát, hogy e befejezés nagyon helyes s éppen ez művemnek a legszebb része.

Erre ő mosolygott, én pedig a siker biztos reményével, beküldöttem elbeszélésem.

(— Még eddig humoreszkról egy szót sem beszélt; mi köze tehát mind ezeknek az ön első humoreszkjéhez? — kérdezik kedves olvasóim.)

— Türelem, szives olvasó, rákerül a sor mindjárt a humoreszkekre is, rögtön elmondom, hogy miért, miképen és milyen humoreszket írtam én először; amely tettem elkövetésére az eddig elbeszélte dolgok bizony döntő befolyást gyakoroltak.)

Avárva-várt szerkesztői üzenet három hét múlva jelent meg a lapban. Elképzelték szörnyű dühömet és elkeseredésemet, ha szövegét itt közlöm:

„Az ég igazságos.
„Drámai vázlatát“ óriási derűltséggel olvastuk; az egész szerkesztőség majd megpukkadt nevében. Valóban, fiatal ember, önnek jó humora van, hogy ezt a hallatlan naivságot a drámával hozza kapcsolatba. Csak haladjon tovább nemes pályáján, de máshol próbálkozzék.“

Ez üzenet olvasása után oly hangosan ordítottam szolgálóm nevét, hogy saját dobhártyám is majd kilyukadt. János ijedten és csodálkozva lépett be.

— János, jöjjön gyorsan, kötözzön meg, nehogy összetörjek, zúzzak mindent és fölpofozzak mindenkit, aki utamba kerül, — harsogtam és máris rohantam neki, hogy felpofozzam, de ő vasmarkával lefogott és miközben három pofont, négy fül- és hajrángatást zsebrerakott, csakugyan sikerült is jól leköttöznie.

Ez eset után négy napig nem ettem semmit, aztután ettem de nem szóltam senkihez, nem jártam az utcán, mert azt hittem, hogy mindenki az ujjal mutatna rám; a második hét végén pedig boszúra gondoltam.

— Igen, boszu, boszu (de nem Sadováért), — mormogtam magamban. Dehogy, miképen? . . . Hopp, megvan! Humoreszket fogok írni, helyes, humoreszket . . . Ha nagyon is tragikus tárgyú „drámai vázlatom“ olvasásától majd megpukkadt az

az izlés nélkül szükölködő, rossz indulatu szerkesztő, mi fog vele történni, ha humoreszket küldök be neki? Akkor valóban meg fog pukkadni, szét fog robbanni, s így én kegyetlen boszút fogok állani rajta s még csak törvényszék elé sem állíthatnak, hogy felelőségre vonjanak érte. Ha pedig nem pukkadna meg, közölni fogja humoreszket, hirnévre teszek szert s humoristai pályám meg lesz alapítva. Igen, ez bizonyos! Csakugyan valami különös tehetségem kell legyen a humoreszkrásra, ha „Az ég igazságos“ is ennyire megnevettette a szerkesztőséget. Aztán miért is ragaszkodom oly nagyon éppen a drámairáshoz? Petőfi és Jókai is otthagyták első ízben választott pályájukat; miért legyek én külömb legény, mint ők? Helyes! Tehát így fogok



Indus kigyótánczoltató.

tenni! Humoreszket mindenképen hatni fog; vagy megpukkadt a szerkesztő, vagy legalábbis pukkadozni fog irigységében, elérendő sikerem láttára.

Miután e hosszadalmas monológot egyre határozottabban és hangosabban elszavaltam, rögtön megírandó humoreszkekre gondoltam; jól meghánytam-vettem magamban annak czímét, alakját és tartalmát; föltettem magamban, hogy rendkívül szellemes, ötletes lesz, hogy annál bizonyosabban hasson. (Hatott is, de nem úgy, ahogy én gondoltam. A két eset közül egyik sem következett be!) A humoreszket két hét múlva elkészült, czíme: „A hordó“ volt és tartalma röviden a következő:

Egy hordár (már nem tudom, mi okból) bemegy egy kövér takácsmester udvarába, de ott mérges ugatással kutyák támadják

meg. Menekülésre gondolva, szétnéz, s egy nagy üres hordót pillant meg; a mentőgondolat rögtön megfogamzott agyában; belebúvik a hordóba és azt magára borítja. Irgung ur (azi hiszem, azért neveztem így a takácsot, mert ezt valami szellemes, jellemző névnek képzeltem), ki látta az ablakból a hordár esetét, nevetve jött ki és gyermekeit szólította; mikor azok eljöttek, tudákos arcczal így szólt hozzájuk:

— Jertek csak, gyermekek; hiszitek-e, hogy itt, ezen a helyen két hordó van?

A gyermekek persze nem hitték.

Irgung erre kissé fölemelte a hordót, s miután a gyerekek alatta a hordárt megpillantották, megint előbbeni helyére helyezte vissza, anélkül azonban, hogy a hordárt alóla kibocsátotta volna és így folytatta beszédét:



Egy idomított bika.

— Látjátok, e hordóban van egy ember, kit általában hordárnak neveznek. De tudjátok meg, hogy a magyar nyelvben tulajdonképpen ár, ér képző nem létezik, ezt az urat helyesen hordónak kell nevezni. (De okos takács!?) Vagyis:

Im' itt van két hordó,
Egyiknek sincs ordó,
Ennek a mellénye bordó,
Ebben meg a bor do —
Hos.

— Dehogy dohos, hiszen nincs is semmi benne — szólt közbe egyik gyerek.

— Hallgass, nem értesz te ahhoz; az nem határoz: ha nincs, hát lehetne; a vers pedig így nagyon jól hangzik.

Ezalatt a hordár a hordóban türelmetlenül kezdett, a vers meg valósággal felbőszítette, s előkeresve zsebéből egy szál gyufát, a hordót belülről meggyújtotta (?) Ez elégett (?), a hordár

kimászott belőle (épségben?) és dühösen rávetette magát a kövér takácsra, ki természetesen szintén nem hagyta magát.

Ezzel a „humoreszk“ befejeződött!?! . . . Utolsó soraira világosan emlékszem; illetéknépen hangzott:

„A verekedés a kövér takács és a sovány hordár között igen-igen jóízű és mulatságos volt és két-három óra hosszáig eltartott. Ki minél hosszabb ideig tartónak képzele, annál többet nevethet rajta.“

Az egész humoreszket, de különösen ez utolsó ötletet kitűnőnek találtam és büszkén tettem művemem postára. Izgatottan vártam a választ. Két hét múlva jött is, de ebben sem volt köszönet. Eképen szólt:

A hordó. Mély megilletődéssel olvastam azt a „humoreszk“-nek nevezett se füle, se farka valamit, amivel ön, szerencsétlen fiatal ember, újból fölkereste szerkesztőségünket. A szerkesztőség összes tagjait összehívtam, kik közül még a legöregebbek sem emlékeznek ilyen sületlenségre, sőt mi több, valamennyinek az volt a véleménye, hogy ön bizonyosan nagyfokú idegbajban szenved, hogy ilyen képtelenségek születhetnek meg agyában, s ezért ajánljuk, utazzék azonnal hidegviz-gyógyintézetbe. Mellékelve küldök 10 forintot utiköltségre, de reméljük, hogy ön hálából megteszi azt a szivességet, hogy nem keres föl többé ezikkeivel.

Meg voltam semmisülve, tönkre voltam téve. Nem sikerült sem boszútervem, sem hirnevet nem szereztem magamnak. Nem akartam senkit sem fölpofozni, sem összezúzni; lefeküdtem, s meg akartam halni. De, mint látják, ez a tervem sem sikerült.

Barátom, ki meglátogatott, vigasztalt, hogy ne csüggedjek el, mert van tehetségem (tudom, hogy ő maga sem hitte), s az Isten most csak azért sem segített meg, mert boszúból, rossz szándékból irtam humoreszkeimet. Szavait így végezte:

— Őcsém, az Isten nem segít soha, nemesak fölment királyok ellen, de a szigorú szerkesztők ellen sem.

* * *

Ime, elbeszéltem első humoreszkeim szomorú történetét; elmondtam, miképp lettem drámaíró helyett humorista, s hogy miért kaptam oly művemért „tiszteletdíj“-at, mely soha sehol sem jelent meg, oly embertől, ki a legkevésbé sem tisztelt.



Kis kertünkben . . .

<i>Kis kertünkben</i>	<i>Azt a rózsát</i>
<i>Rózsát,</i>	<i>Leveszem,</i>
<i>Barna lányka</i>	<i>Hervadjon el</i>
<i>Mégse jő.</i>	<i>Keblemen.</i>

<i>Rózsa virít</i>	<i>Tán ameddig</i>
<i>Tetején,</i>	<i>Elhervad,</i>
<i>Éppen ott az</i>	<i>Fájó szívem</i>
<i>Elején.</i>	<i>Megszakad.</i>



Kis levélke.

Délre jött a kis levélke . . .
Jaj, hogy vártam; itt van végre!
Könyes szemmel megcsókoltam,
Istenem, de boldog voltam!

Délre jött a kis levélke,
Sírva néztem én beléje . . .
Nem volt benne csak egy nóta:
Hej, hogy csaisa az írója!

Vidor Marcsi.

BÖLCSEK ÉS BOLONDOK KÖZT.

Irta: SOÓS ANTAL.

(15.)

Átvettem a táncosnőjét. Most általános lón a tánc s tartott kivirradtos-kivirradtig. Mikor a három testvér is menni készült, szóltam nekik:

— Kisasszonyok, egy nagyszerű ajánlatom volna.

— Például? — kérdezte Regina kisasszony.

— Tegyétek meg innen hazáig az utat gyalog s én elkisérem önöket lakásukig.

— Igen ám, csak hogy mi nagyon messzire lakunk innen.

— Annál jobb.

— Igen, igen, tegyék meg az utat gyalog, szólt Herminka.

— De csak nem megyünk báli tolettben Párison végig! — ellenkezett Regina kisasszony.

— Igenis, menjünk gyalog, szólt most Berta kisasszony. Mindig csak a grófok és hercegek meg bankárok szalonjai számára dolgozzunk? Hadd lásson már az utca is egy báli tolettet a Worth műhelyből!

— Bravó Bertha kisasszony! Éljen az egyenlőség, éljen az utca!

Ezzel el volt intézve a kérdés. Vettük felöltőinket, s az Avenue de l'operán s a nagy boulevardon végig lementünk a place de la Republiqueig. Ott befordultunk a rue Marseillebe.

Még most sem tudom, hogyan tudtuk ezt a nagy utat gyalog oly gyorsan megtenni. Utközben kérdeztem Herminkától:

— Hova tűnt kebléről a szegfűvirág?

— Nini, elveszett! Valószínűleg tánczközben leest.

— Látja, én pedig hogyan rimáncodtam, hogy adja nekem. Megőriztem volna, így pedig eltaposták.

— Annál jobb. Ha majd kell nekem virág, egy sousért kapok másikat. Egy egész csomót. Ön is kaphat.

— De én éppen ezt az egyet akartam.

— De ha én éppen ezt az egyet nem akartam odaadni.

— Tegyük fel Herminka kisasszony, hogy azt a virágot nem taposták el.

— S akkor mi volna?

— És tegyük fel, hogy nem vesztette el.

— Tehát tegyük fel. Mi volna akkor?

— És tegyük fel, hogy én loptam le a kebléről s most itt van a szivem felett.

— Az nem igaz!

— Tehát lássa!

S megmutattam a virágot.

— Kérem, adja vissza a virágomat.

— Nagyon sajnálom, kisasszony. Látott már olyan tolvajt, a ki visszaadja a lopott holmit? Kivált ha a lopott tárgy virág. Azonfölül egy olyan virág, melyet a legszebb kebelről loptak le.

— Kérem vissza a virágot, mert különben megharagszom. Én azt a virágot más valakinek szántam.

— Engedje meg, hogy kételkedjem szavaiban.

— Tehát nem adja vissza?

— Teszek kisasszony egy ajánlatot. Visszaadom önnek a virágot, de nem most.

— Hát mikor?

— Majd telefonatom a menyasszonyi bokrétájába s mához egy évre úgy nyujtom önnek át.

Herminka arcát elfutotta a pír. Nem is szólt többet egy szót sem, mindaddig, a míg lakásuk kapuja

előtt nem búcsúztunk el. Ott még egyszer megkérdezte:

— Tehát csakugyan nem adja vissza a virágot?

— Ünnepelesen ismétlem, hogy mához egy évre az említett formában visszaadom.

— De én nem fogom elfogadni, válaszolt daczos hangon.

Mikor lakásomba visszatértem, első dolgom volt, hogy a szegfűvirágot szépen illatos papir közé helyezve, betettem egy kicsiny levélborítékba, a melyre ráírtam:

1890 február 20 — 1891 február 20.

Herminka menyasszonyi bokrétája.

Azután elővettem Petőfi költeményeit és alkalmas helyet kerestem a könyvben a boríték számára. Csakhamar találtam is alkalmas helyet, ott, ahol a „Te vagy, te vagy, barna kislány“ költemény volt. Megcsókoltam a borítékot s betettem a könyvbe. Mikor ezzel a műtettel elkészültem, átmentem a szomszéd szobába, megnézni mit csinál Aladár? Teljesen fel volt öltözve, de nem báli ruhában.

— Te már itthon vagy?

— Még itthon vagyok. Eppen készülök az egyetemre.

— Megbolondultál? Reggelig táncolni s aztán egyetemre menni?

— Dehogyan táncoltam! Már hogyan táncoltam volna. Éjfélkor már itthon voltam.

— Persze, Niszike nem volt ott.

— Nem, sóhajtott Aladár; akkor fogta kalapját, könyveit s elment.

Én pedig visszamentem szobámban s ahogy voltam, frakkban lakkban, ágyamra vettem magamat s aludtam, a míg csak délután Aladár föl nem ébresztett.

— Már félóra óta vagyok itt s nem akartalak fölkelteni. De most csupa kíváncsiságból mégis fölkeltelek. Most már harmadszor említesz álmodban valami Herminka kisasszonyt? Ki az a szerencsétlen?

— Nem mondom meg, még pedig tekintettel Niszikére. Mert hogyha meglátnád Herminkát, rögtön hűtlenné válnál Niszikéhez.

— Ismét valami vizsinü szőke szépség. Ösmerem már az izlésedet.

— Dehogyan ösmered. Véletlenségből barna.

— Az a kis tacsó, a kivel egyfolyton táncoltál? Mondhatom, érdemes volt neked két óra hosszant a milói Vénuszt bámulnod! Vagy pedig az ellentét kedvéért, hogy Herminka látása után annál jobban élvezhesd Vénuszt?

— A milói Vénusz Herminkához képest egy rút teremtés. Nem is tudom, hogy az emberek mit bámulhatnak rajta?

— Látom, fiam, hogy már végkép megbolondultál. Azonban mit szólnak majd a bácskaiak, ha te egy varrónőt találsz feleségül venni? Kitagadnak.

— Nagy Péter cselédleányt vett nőül. Tudnék még néhány tuczat példát elmondani.

— Jó. Egy hónap előtt meg Rebekáért lángettél. Remélem, mához egy hónapra más valakire kerül a sor.

— Hiszen tudod, hogy Rebeka szőke volt.

— Majd beszélünk erről a dologról mához egy hónapra. Nem mennék most fel a magyar együletbe?

— Amint kívánod. Most úgy sem találunk fönn senkit, legalább nyugodtan olvashatjuk az otthoni lapokat.

Az egyetben mégis találtunk két embert, még pedig új embert. Éppen ma érkeztek Párisba. Az egyik Gaál Ferencz, a szabadkai zenede igazgatója, a másik dr. Nyári Sándor, az akkor már ösmert szép-művészeti író volt. Gaált hozta Párisba, hogy egyik gyönyörű szerzeményét Reitlinger legközelebbi hangversenyének a műsorába vette, s hogy Londonban is előadásra került darabja. Hallgatni akarta rapszódiját Párisban is, Londonban is. Aladár maga is értett valamit a zenéhez. Kitűnő czimbalomjátékos volt. Aladár és a hírneves fiatal zeneszerző között csakhamar élénk eszmecsere támadt a zenéről és a zenei viszonyokról nálunk és Párisban.

Nyári Sándor, szintén még egészen fiatal ember, Berlinből jött, ahol két évig tanulmányozta a szép-művészetet, s ahol megírta nagyszerű, úttörő tanulmányát Kupeczkyról és Mányekiról, a magyar festőművészet e két fénylő csillagáról. Most Párisba jött, tanulmányait folytatni. Azon a czímen, hogy ő is, meg én is gyakran irtunk a Vadnay Károly kitűnő lapjába, a „Fővárosi Lapok“-ba szép-művészeti dolgokról, s név szerint ösmertük egymást, sőt leveleztünk is egymással s tegeztük egymást. Nagy volt tehát az örömünk is, meg a meglepetésünk is. Csakhamar folytattunk egy vitát, melyet levélbelileg nem tudtunk eldönteni s maig sem döntöttünk még el.

— Ha a szép-művészeteket más irányítja, mint a szép, mint az esztétika törvényei, akkor megszűnt szép-művészet lenni, mondotta Nyári.

— Én meg azt mondom, hogy ha a művészeti alkotás nem az igazság erejével hat, akkor hazugság. A művészet ne idealizáljon, hanem állítsa a valóságot élénk.

— Tehát egy megfestett trágyadomb, reád kellemebb hatást gyakorol, mint egy virágos kert?

— Igen, ha jobban van festve.

— Ha jobban van festve! De ha mindkettőt például egy művész hasonló tökéletesen festi.

— Akkor mindkettő egyformán fog nekem tetszeni.

— Tehát te egy rút nő szobrát, ha az eredeti minta minden rútsága tökéletesen van benne visszadva, egy rangba helyeznéd a milói Vénuszszal?

— Igen.

— De csak elismered, hogy a milói Vénusz tökéletes, fölülmulthatatlan.

— Hogyne, mert igaz.

— Nem, mert szép. Vagy tudnál-e te valami szebbet képzelni?

(Folytatjuk.)



KÉPEINKHEZ.

Ámor, a csábító. A legveszedelmesebb és legkedvesebb apróság Ámor. Előle nem lehet menekülni. Előtte nincs zárt ajtó. Ott settenkedik a serdülő leányka ágya körül, és fülébe susogja a jövő édesen misztikus zenéjét. Megtámadja nyílt utcán a leányokat, és fülökbe sugdos itt is — mint képünk mutatja — csábító szavakat: völegényről, esküvőről, szerelemről.

És oly szívesen hallgatják!

Megy apátok háboruba! Öldökölni, gyilkolni egymast mennek ösmeretlenek — ösmeretlenek ellen. Nem tudják, nem értik, mért, de menni kell! Itthon marad az özvegy, gyászos sejtelen-mel szívében és két gögicsélő apróság, kik még nem értik az apátlanság terhét.



Válasz egy anyának.

Amiről kérdez, kedves előfizetőm, és amire aggódva lesi e helyről a választ, azon századok fogják meg fejeiket törni eredménytelenül.

Fia most tett érettségét, hogy mely pályára adják? Az ember azt mondhatná erre: ha már érett, akkor válaszszon érett megfontolással maga életpályát: ámde tudjuk, hogy a mai iskola tantárgyakat tanít, de nem ad önállóságot az ifjunak és így megesik, hogy aki a bemagolt tantárgyakból kitűnően érett; még annyi önállósággal sem rendelkezik az életben, hogy — mint Wlassics miniszter a saját érett fiáról mondta, — egy vasuti jegyet sem tud váltani.

Kérdezze meg nagyságos asszonyom fiától, hogy mire van hajlandósága. Megkérdezte? a felelet az volt: „nekem mindegy!“ és ezért fordul hozzám tanácsért.

Kegyetlenül őszinte leszek. Akinek érettségi után is „mindegy a pálya“, annak legjobb, ha egyszerűen letér a tudományos pályáról, mert ambíció nélkül semmire sem viendi és legvalószínűbb, hogy pályavégzés előtt megfeneklik.

Én Istenem! Hát kell okvetlen a megélhetéshez egy diploma. Hiszen annyi ügyvéd, orvos éhezi át az élet cifra nyomoruságát. Minek ezeknek számát szaporítani.

Rendkívül nagyrabecsüljük azon Békés- és Szolnok-megyei szokást, hogy az ifjak érettségi megszerzése után beállanak iparosoknak, kereskedőknek, földmivelőknek.

A gyakorlati pályákon játszva boldogulnak ezek; tudásuk és képzettségük kiváltságánál fogva előnyben lévően, hasonfoglalkozásuk fölött.

Ott van a megyei, városi közigazgatás megannyi hivatala. Ott a posta és táviráda: ott a vasut: ott az állatgyógyászati pálya stb.

Megannyi gyakorlati pálya, mely tisztos kenyeret nyújt; de ha lehet, ne erőszakolja az oklevél felé. Akinek a pálya választás „mindegy“, az valószínűleg úgy sem fogna végezni soha.

Ha reánk hallgat és családi viszonyai megengedik, adja az ipar vagy kereskedő kenyérkeresetre. Ott kell és ott érvényesül az intelligens ember.

Ne legyen fia hires, de szegény ember: hanem megbecsült, jómódú ember.

Tessék elhinni, az utóbbi az okosabb!

Viszontlátásra! Pá!

Matyi.



Közgazdasági rovat.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Folyó évi június hónapban 1018 jutalékrész irattatott be és nászjutalékok fejében 58.769 K. 90 f. fizettetett ki. 1901. január 1-től június 30-áig beírt összes jutalékrészek száma 6622 és a kifizetett nászjutalékok összege 273.630 K. 94 f.



A SZERKESZTŐ POSTÁJA.

Dr. Simon V. Besoroztuk. — **Marosán János.** Rövidesen jön. — **Tompa L.** Készséggel közöljük. — **Degenhardt.** A talány jó, de beláthatja, hogy konkurens lapnak reklámot nem csaphatunk. — **Brózsik.** Jó, csak rövidebb volna. — **Fejér Gyula.** „Az egér“ közlésre vár. A másik régi tárgy és gyenge. — **Cziáky Erzsike.** Az arcképes levelezőlapokat már bizonyára megkapta. Barátnőinek is kivételesen rendelhet. — **Feuer H.** Alkalmilag hozzuk. — **Görög.** Köszönjük. — **A három csillag,** megelőzi a verseket.